

ORNIS FENNICA

1924

SUOMEN LINTUTIETEELLISEN SEURAN JULKAISEMA
UTGIVEN AV ORNITOLOGISKA FÖRENINGEN I FINLAND

N:o 4

Toimitus: Yhdistyksen hallitus, maist. *Rolf Palmgren'in* (Suomen valtion luonnonsuojelun-tarkastajan) avustamana. Toimittajat: tri *Ivar Hortling*, Helsinki — Brändö, maist. *Einari Merikallio*, Kerava.

Toimituksen osoite: tri *Ivar Hortling*, Hel-sinki — Brändö.

Vuosikerran tilaushinta: Smk. 35:—, ulko-maille Smk. 40:—

Redaktionskommitté: Föreningens styrelse under medverkan av mag. *Rolf Palmgren*, finska statens naturskyddsinspektör. Redak-törer: dr *Ivar Hortling*, Helsingfors — Brändö, mag. *Einari Merikallio*, Kerava.

Redaktionen adress: dr *Ivar Hortling*, Hel-singfors — Brändö.

Prenumerationsavgift per årgång: Fmk 35:— till utlandet Fmk 40:—

Bezugspreis für Abonnenten im Ausland Fmk 40:—

Träskfåglar i Kimito (Ab.).

Av BÖRJE OLSONI.

Nedanstående uppgifter äro ett kort sammandrag av antecknin-gar gjorda under somrarna 1922—24, dels vid Skarpböle, Dalkarby och Mattböle träsk i NW Kimito, dels i de grunda och vassrika salt-vattensvikarna kring Strömma kanal i synnerhet Strömma gårds hem-vik, som under en lång följd av år varit fridlyst, och vari därför vår och höst samlas rätt stora skaror simfåglar och vadare. Frågan om de ovannämnda träskens sänkande är aktuell, varför jag skyndat mig att samla uppgifter om deras fågelvärld. — Förkortn: H=höjd, D=liggredets djup, Rd=liggredets diameter, Bd=bobalens diameter på toppen av balen.

Podoceps cristatus skäggdopping. Sparsam häckfågel i träsken. 1924 två par i Mattböle, 1 par i Dalkarby och Skarpböle träsk. Häckar i allmänhet inne i vass- och sävbestånden helt nära land. Ett bo i Mattböle träsk låg dock s. 150 m från land mitt ibland 5 st. bon av *Larus ridibundus* endast 1—2 m från dem. Boet vi-lade på en undervattensbale av grova *Scirpus*-stjälkar och bestod en-bart av *Amblystegium spec.* De tre färska äggen (den $\frac{29}{5}$) voro täckta med tre små, gröna, nyss rivna blad av *Nuphar luteum*, men dessutom låg på bokanten en hög av gröna *Sparganium natans*-blad egendomligt bearbetade, liksom tuggade till en ljus spånad. Mått i cm: H 10, D 3, Rd 15, Bd 40. Äggens vikt i gr. c. 39, 39, 38. — Fåglarna samlas om vårarna i saltvattensvikarna, där de dagen lång simma omkring parvis nigande med halsarna mot varann. T. ex.

vid Strömman 1923: $\frac{3}{6}$ 5 st., $\frac{4}{6}$ 7 st., $\frac{5}{6}$ 9 st., $\frac{6}{6}$ 14 st., $\frac{7}{6}$ alla försvunna.

Podiceps auritus svarthakedopping. Den enda gång jag sett denna art på våren i saltvattensvikarna är den $\frac{30}{4}$ 24, då ett par oroligt simmade av och an bland flere par *Bucephala clangula*. Följande dag voro de borta. Den $\frac{16}{6}$ 22 fann jag tre bon i Skarpböle, ett med 4, två med 3 svagt legade ägg. Bona lågo över 100 m från land på uppstickande dyklumpar och bestodo enbart av förmultnad *Alisma*, det lättast tillgängliga materialet vid boplatsen. Äggen voro täckta av samma material. Året förut hade jag funnit endast ett bo, ehuru flere par simmade i träsket, och detta bo låg vid yttre vasskanten och bestod av till oigenkännlighet förmultnat material. Sommaren 1924 häckade i Skarpböle 2 par, i Dalkarby 4 par och i Mattböle 3 par. Alla bon kunde jag, tack vare den täta och frodiga vegetationen, ej finna, men av fåglarnas beteende att döma var jag helt nära deras reden. I Dalkarby: Bo n:o 1 c. 150 m från land, fritt flytande mitt inne i en *Larus ridibundus*-koloni c. 5 m från närmaste mäsbo. Bomaterialet var enbart förmultnad, genomvåt *Phragmites* och äggen voro täckta med förmultnade blad av samma växt. Bomått: H 5, D 3, Rd 12, Bd 20 cm. $\frac{20}{5}$ 1 ägg, $\frac{29}{5}$ 2 ägg. Äggens mått: 41,8: 30,9 och 41,6: 30,1. Bo n:o 2 låg c. 100 m från land c. 10 m från närmaste mäsbo och vilade på en sjunken matta av gammal *Phragmites*. Balen bestod av gammal *Phragmites*, grön *Scirpus lacustris* och grön *Equisetum fluviale*, liggredet av våt, förmultnad *Phragmites*. $\frac{20}{5}$ 3 oleg. ägg. Bo n:o 3, helt nära n:o 2, 1,5 m från närmaste mäsbo, materialet detsamma som i n:o 2. Boet tomt ännu den $\frac{22}{5}$. Bo n:o 4, c. 100 m från land på kanten av en matta av gammal, liggande *Phragmites* täckt av 25 tätt intill varandra liggande mäsbon. I *Podiceps*-boet, som låg endast 2 m från närmaste mäsbo, bestod balen av gamla, zig-zaglagda strån av *Phragmites* och det våta liggredet av gammal, svart *Phragmites*, *Scirpus* och *Equisetum*. $\frac{22}{5}$ 4 oleg. ägg. Den $\frac{29}{5}$ fann jag i Mattböle träsk ett bo med 4 oleg. ägg endast 15 m från land på 20 cm vatten. Boet låg fullt synligt både från land- och träsksidan, långt från vass och säv, och bestod av till oigenkännlighet förmultnat material. Dock voro äggen täckta av frisk *Sparganium* natans som växte kring boet.

Larus ridibundus skrattnås. Skrattnåsen visar sig dagligen i saltvattensvikarna kring Strömman, men det är enstaka fåglar stadda

på fiskefärd. Vår och höst uppträder arten däremot i stora skaror. Fågeln häckar inne på ön i träskan. Egendommeligt är att jag ej funnit ett enda bo i Skarpböle träsk vars vegetation och fauna dock torde vara desamma som i det närbelägna Dalkarby träsket, där *Larus*-kolonien denna sommar (1924) omfattade c. 150 bon. De båda vattnen stå i förbindelse med varandra genom en rätt vattenrik å. Av 21 st. den $20/5$ 24 i Dalkarby undersökta bon hade 15 st. 3, 3 st. 2 och 3 st. 0 ägg. Av 79 st. den $22/5$ undersökta bon hade 1 st. 4, 70 st. 3, 1 st. 2, 4 st. 1 och 3 st. 0 ägg. Bomaterialet fördelade sig på följande sätt: Av enbart gammal, brun och torr *Phragmites* 32 bon, av lika mycket *Phragmites* och torr, svart *Equisetum fluviatile* både i balen och liggredet 14 bon, av *Phragmites* och några *Equisetum*-stånd, mest i liggredet 54 bon. Senare fann jag ett bo med något *Equisetum* endast i balen. Av dessa bon hade 2 st. grön *Scirpus lacustris* i balen, och boet med 4 ägg dessutom i liggredet. Torr *Scirpus* tyckes ej alls komma till användning här, och även färsk endast i undantagsfall. Dessa 101 bon lågo mitt ute i träsket 100—200 m från land, den andra delen av kolonien (c. 50 bon) var sammanträngd i ett tätt vassbestånd på W-stranden c. 50 m från land. Här bestodo alla bon jag kunde upptäcka enbart av *Phragmites*. — I Mattböle häckade 1924 c. 100 par, alla i en trång vassrik bukt i träskets södra ände. Den $29/5$ hade alla bon 3 legade ägg. I 32 undersökta bon var materialet enbart *Phragmites*. Bland dessa märktes ett ovanligt stort bo, H 50, D 6, Rd 16, Bd 60, samt balens diameter vid vattenytan 130 cm. På håll tedde sig boet som en liten vulkankägla. För jämförelses

H	D	Rd	Bd
15	5	18	40
20	4	13	60
12	5	16	27
18	4	16	60
10	4	17	30
15	5	16	50
13	4	15	50
15	6	15	45
20	7	17	50
30	5	15	60

skull lämnas mått av 10 vanliga bon i Dalkarby träsk. — Den $1/7$ visade sig den första flocken gamla fåglar vid Strömma. Från den $1/7$ till den $10/7$ vistades fåglarna i flockar om 20—40 individ mest uppe på åkrarna, där de gingo i långa rader sökande föda. Vid ett besök i Dalkarby träsk den $9/7$ visade det sig att alla ungar utom 5 st. voro flygga. Endast dessa två kullars föräldrar funnos vid Träsket, alla övriga gamla fåglar hade synbarligen lämnat ungfågarna att sköta sig själva. De icke-flygga infångades och ringmärktes. — Under de första dagarna i augusti bör-

ligen lämnat ungfågarna att sköta sig själva. De icke-flygga infångades och ringmärktes. — Under de första dagarna i augusti bör-

jade ungf. anlända till saltvattensvikarna, den $\frac{8}{8}$ funnos redan stora flockar.

Nyroca fuligula vigg. Vid Strömman 1924 $\frac{29}{4}$ 10 st. hannar och 5 st. honor, den $\frac{30}{4}$ jämt 16 par, vilka också simmade parvis. Antalet minskades härefter dagligen, den $\frac{5}{5}$ voro alla borta. 1922 häckade i Skarpböle 9 par, 1924 endast 3 par, i Mattböle 3, i Dalkarby 3 par. I de två förstnämnda träsken höll sig fågeln till vasstränderna, i Dalkarby häckade den på S-stranden, rik på landdriven vass och med en växtlighet av enbart *Carex rostrata*.

Nyroca ferina brunand. 1922 häckade ett par i Skarpböle träsk. Boet låg c. 100 m från land inne i ett tätt *Alisma plantago*-bestånd, vilande på en dyklump. Det var lätt att finna, emedan fågeln samlat byggnadsmaterial på en fläck, så att på en cirkelyta med 3 m radie runt boet var svaltingen avbiten. Boet bestod nämligen enbart av gröna *Alisma* bladskaft delvis med bladskivorna i behåll tätt flätade till en stadig gryta med skarpa kanter. Litet grått dun på bokanten låg senare tilltrampat utanför boet. H 25, D 7, Rd 20 cm. Den $\frac{8}{6}$ 3, den $\frac{16}{6}$ 5 ägg.

Anas platyrhynchos gräsand. Rätt allmän. T. ex. 1924 i Skarpböle 2 par, i Dalkarby ett 20-tal par och senare åtminstone 10 kullar, i Mattböle 3 par. På höstarna samlas fåglarna, ofta flere hundra samtidigt i vikarna kring Strömman i synnerhet i hemviken, där de äro fredade. Det starka tidvattnet öppenhåller en del av fjärdarna på ömse sidor om kanalen, och här övervintra årligen några gräsänder.

Anas crecca kricka. Sparsam. 1922 och 1924 en kull i Skarpböle träsk.

Vanellus vanellus tofsvipa. 2 par häckade på Dalkarby S-strand 1924. Ett bo på Smedaböle tillandning låg över 100 m från vattenbrynet på en 15 cm hög och 50×60 cm vid tuva invid små vattensamlingar. Redet fuktigt, bestående mest av gamla *Trifolium repens*-stjälkar samt något *Carex norvegica* och *C. Goudenoughii* och på kanten tilltryckt *Dicranum spec.* Den $\frac{18}{5}$ 4 oleg. ägg.

Tringa totanus rödbent snäppa. 1 ex. vid Dalkarby 1924 $\frac{9}{7}$, flög över träsket kl. 4 e. m.; dagen varm med åska.

Tringa hypoleucos drillsnäppa. 1922 1 bo vid Skarpböle, 1924 2 bon vid Dalkarby, det ena på N grusstranden, det andra på en med *Juniperus* och gräs bevuxen halvö på E-stranden. 1924 vid Dalkarby $\frac{22}{5}$ två flockar om 5 och 18 exx. $\frac{29}{5}$ en stor flock.

Numenius arquata storspov. Häckar alla år vid träsken. Ett bo vid Skarpböle 1921 endast 20 m från vattenbrynet i en *Carex Goudenoughii*-tuva.

Capella gallinago enkel beckasin. 1922 $\frac{8}{6}$ 1 ex. vid Skarpböle.

Fulica atra sothöna. 1924 $\frac{30}{4}$ — $\frac{4}{5}$ 11 exx. vid Strömma skilt för sig, aldrig tillsammans med änder, dykänder eller doppingar. I Skarpböle häckade 1921—23 tre par, 1924 två par, alla i *Scirpus lacustris*-ruggar c. 50 m från land. Bomaterial: grön *Scirpus* och gammal *Phragmites*. I Dalkarby 1924 sju bon. N:ris 1—4 över 100 m från land inne i måskolonien, väl gömda i bestånd av *Comarum palustre*, n:ris 5—6 på 20 m vatten c. 20 m från land inne i små *Salix pentandra*-buskar, n:o 7 fast i land inne i tät *Carex rostrata*. $\frac{20}{5}$ hade bo 1 två ägg, $\frac{22}{5}$ bo 2 fem ägg, bo 3 två ägg, bo 4 tre ägg, bo 5 fem ägg, bo 6 3 ägg och bo 7 var tomt. $\frac{29}{5}$ bo 1 tio ägg (9 i redet, 1 i vattnet), bo 2 sju ägg och bo 7 fem ägg. Kullarna 1 och 2 togos. Sannolikt var det någon av dessa plundrade fåglar som byggt bo 9, vilket jag fann tomt och nybyggt den $\frac{9}{7}$. I Mattböle häckade endast 1 par (bo 8) ute i träsket. $\frac{29}{5}$ 8 ägg. — I nedanstående tabell över boplats, material och bomått äro vass, säv och fräken förkortade med de två första bokstäverna i deras latinska namn.

N:o	Material	Boplats	H.	D.	Rd.	Bd.	Bryggor	Avstånd fr. land
1	Enbart torr Ph. .	Comarum	13	10	17	35	2st.50 o.60 cm l.	c. 150 m.
2	Torr Ph. + grön Sc. + i redet torr Eq.	"	16	6	20	35 0		"
3	Torr Ph. + grön Sc.	"	15	6	22	50 0		"
4	Grön Sc. + i balen torr Sc. + enst. Ph.	"	15	4	20	35	2st.60 o.75 cm l.	"
5	Torr Ph. + i redet grön Sc.	<i>Salix pentandra</i>	15	6	23	40	1 st. 60 cm l.	c. 20 m.
6	Balen grön Sc. re- det torr Ph. . .	"	15	4	20	35	1 st. 25 cm l.	"
7	Grön <i>Carex ro-</i> <i>strata</i> + i balen torr Ph.	<i>Carex rostrata</i>	15	5	22	37 0		0 m.
8	Enbart torr Sc. .	Torr <i>Scirpus</i>	25	5	20	35 0		c. 70 m.
9	Enbart grön Sc. .	Växande Ph.	—	—	—	—	1 st.	c. 100 m.